

Սրտի կսկիծով մի մտիկ ըրի բարեկամիս ։
Հետեւեալ օրը գացի անձամբ տեսնելու ։

— Վերն է, ըսին , իր սենեակը . երբեք վար
չ'իջնար , երբեք մէկուհն հետ չի տեսնուիր Բայց
կարելի է քեզ չի մերժեր ։

Վեր կ'լայ , Գթութեան քոյրի հագուստներ
հագած էր՝ սեփ սեւ , գեւազանց մաքրութեամբ
ճերմակ թեւնոցներով ու վզնոցով , Ո'րչափ
նիհարցած էր , ու այդ անմոռանալի աչքերը՝
հալած , սպառած դէմքին մէջ ։ Ձիւս անմիջա-
պէս ճանչցաւ , ու հանդարտ համակրութեան
շարժումով մը քովը նստեցուց զիս , ու տե-
ղեկութիւն հարցուց կեանքիս վրայ ։ Ես նոյն
հարցումը վախցայ ընելու . իր հագուստը , հա-
լած գէմքը , արհաւիրքով լեցուն աչքերը ,
Աստուածածնին պատկերը իր գլխուն վրայ ,
կը բաւէին արդէն ։ Ժամ մը ետքը բաժնուեցայ
իւրմէ , Գութի ու ընդվզումի խենդութիւն մը
կը գալարէր զիս Բարափին վրայ սրճարանի մը
մտայ , բազմութեան մէջ , մարդերու մէջ ըլլալու
համար ։

Շաբաթ մը ետքը իդմիրէն մեկնեցայ ։ Բայց
պատկերի , պատկերը այդ սենեակին ինձմէ չէ

բաժնուած , ինձմէ երբեք չպիտի բաժնուի . օ՝
այդ մինակութիւնը շաբաթներ , ամիսներ , տա-
րիներ , չորս պատի մէջ , ինքզինքիդ մէջ բազ-
մապատկուած . ու ա՛լ բան մը չյուսացողի ,
ա՛լ բան մը չպատողի այդ ցաւազին
անգործութիւնը , ու այդ աղօթքները ամբողջ
արեւոտ ցորեկներ , ամբողջ անքուն գիշեր-
ներ , մէկու մը որ երբեք , երբեք , եր-
բեք չի պատասխաներ ։ Վալսերը կը դառ-
նան , մետաքսներու , բեհեզներու եւ անուրջի
գոյն շրջազգեստներու մէջէն կ'երգին անու-
շահոտ ու վարդ մարմիններ , աչքերը կը վա-
ռին տարփանքով , ու սրտերը հեշտութեամբ կը
գինովնան , ու կեանքը սէրը կ'օրհներգէ , ու
յաւիտեանապէս՝ ուղեղիս մէջէն , մորմոքիս
ու գործնանքիս մէջէն , անհուն սեւ ծաղիկ մը
պէս կը բարձրանայ Անոր յիշատակը , — իր
սենեակը , իր անվախճան մենութիւնը , իր դա-
ժան համակերպութիւնը , ու ինքը ամբողջ
գալարուած , անէացած , բանտուած մոյկգին ու
յամառ աղօթքի մը մէջ ...

Մանչէսթը

ԶԱՐԵՀ ՎԱՐՍԱՄԵԱՆ

ՀԱՅ ԷԶԵՐ

— + —

ՏԱՂ ՀՈԴԻՌՈՅ՝ ՆԱԶԱՇ ՎԱՐԴԱՊԵՏԷ՛ ԱՍԱՏԵԱՂ

Երազ է ու սուտ , եղբայրք , աշխարհիս բաներն ի լրման .
Ո՛րք են թաղաւորք 'ւ իշխանք պարոնայք ու սուլթան ու խան ։

Շինեցին բերդ ու քաղաք , դարպասնին , ու շատ դատեցան՝
Յետոյ գեւմ անտէր թողին ու մտան ի հող 'ւ ի զընտան ։

Նաղաշ , մի՛ խաբիր մեղօք , մի՛ դատիր անտանոյ չըման .
Մի՛ գիրկ աշխարհիս ամեր , մի՛ կարծեր թէ քեզ տի մընան ։

Շուտով քեզ խնդիր կուգան , կու խոցեն ըզհողիդ մահուան .
Հոգիդ բաժանի ի քէն , ու մընայ մարմինդ ի զընտան ։

Աշխարհս գեւմ վաւֆայ չուսի , ոչ արեր է մարդոյ բարի ,
Աւուրք մի խընդալ կուտայ , բայց յետոյ դստն է եւ լեզի ։

Աշխարհիս մի՛ հաւատար, զօրն ի բուն զեմ սուտ կը խօսի՝
Զինչ որ խոտտանայ մարդուն՝ չի պահէ զիր խօսքն ի տեղի ։

Շատոց խոտտանայ հանգիստ, ու պահէ զօրն յերերմբնի ։
Շատոց մեծութիւն առաջ՝ պահէ աղքատ 'ւ անօթի ։

Խարէ թէ ուրախ պահեմ, ու առնեմ զօրերդ ի բարի,
Ի մէջն ի ծովուն տանի ու պահէ ի տարտարոսի ։

Աւուրք մի վերայ անցնի, ու մահու օրն հասանի ։
Բարեւուն դատարկ հանէ եւ առնէ ողորմ ու լալի ։

Աւա՛ղ, զայն աղւոր մանկախն որ դարձան ի հող 'ւ ի փոշի ։
Իւրեանց ժամանակն անցաւ զերթ երազ մուծն գիշերի ։

Երբ զայս գիտես գերի, որ քու սէրդ ի սուգ տի փոխի,
Ջաշխարհս դու մի՛ սիրեր առաւել քան զկարն աւելի ։

Մալի հասրաթ մի՛ լինիր, մեծութիւն քեզ չի պիտի ։
Ունիս կերակուք հանգերձ՝ աւելին քեզ ցաւ կուլինի ։

Ա՛յ, ողորմելի Նաղաշ, քանք արա՛ ու գործէ բարին ։
Զքու խրատն դու լըսէ՛ որ այլոց ի գործ անցանի ։

Գիտէիր թէ լողորդ էիր՝ նա՛յ մեղաց գետն կու տանի ։
Ի հող աշխարհիս դատիս, շահ չունիս քան զինն աւելի ։

ՆԱԳԱՇ

ԵՐԿՈՒ ՈԳԻ

— 0 —

ՔԵՐՈՅՈՒՄ

ԵՐԳ ԱՌԱՋԻՆ

«Ես սիրում եմ նրան, ով իր բարութիւնը
իր խաչ ու ճակատագիրն է դարձնում,
այդ փրկչ նա կը ցանկանայ իր բարութեան
չափը ապրել եւ չ'ապրել».

ՖԻՆԻՅՅԷ

Ա.

Երկու բնկեր էին, երկու ուժ էին ։
Երկու սրտեր էին նոքա, որոնք միացած,
բայց բաժան էին. մօտ ու շատ հեռու՝ միմ-
եանցից ։

Երկու երկրային ուղիներ էին, որոնք ու-
նէին սիրտ եւ ուղեղ, եւ որոնց սիրտն եւ
ուղեղը շատ հաշտ ու շատ օտար էին միմ-
եանցից ։

Եւ երկուքն էլ դողդոջուն քայլերով մտան
գիտութեան տաճարը. եւ երկուքն էլ երկըր-
պագեցին գիտութեան Կուռքին ։

Մօ՛տ, շատ մօտ էին միմեանց երկու սրտերը ։
մի էր նոցա հոգին, երբ գիտութեան ուժի ա-
ռաջ դեռ չէին զգացել իրենց ոչնչութիւնը ։

Բացուեց կախարդական աշխարհի վարա-
գօյրը ։

«Տիեզերք» էր կոչուում այն հսկայ դրաման
որը իւրաքանչիւր օր պարզում էին երկու սր-
տերին՝ Կեանքի մեծ խորհուրդները, եւ ատե-
ցին նոքա տիեզերքը ։

Անծա՛յր ու անհո՛ւն, չոր անապա՛տ էր այդ
տարածութիւնը ։ Մարոյցն ու բոցը շղթայել
ու շանթել էր հողագունարը ։

Ու մեռնակ էին. անմեղ թիթեռ էին նոքա
վիժող լափող բոցերի մէջ ։